

Népfőiskolai HÍRMONDÓ

A KÖZHASZNÚ MAGYARY ZOLTÁN NÉPFŐISKOLAI TÁRSASÁG IDŐKÖZI TÁJÉKOZTATÓJA
TATA, 2015. SZEPTEMBER

MERRE TOVÁBB MAGYARY NÉPFŐISKOLA?

20 évvel ezelőtt, amikor Keresztesi József levelet küldött barátainak, kollégáinak, hogy alakítsák meg a Magyar Zoltán Népfőiskolai Társaságot, talán maga sem gondolta, hogy ilyen sikeres és hiánypótló szervezetet hoznak létre. Az elmúlt évek kemény szervező munkájának köszönhetően a Népfőiskola által szervezett programok, képzések, ismeretterjesztő előadások egyre népszerűbbé váltak. Ezt a népszerűséget és az elvégzett munka sikerességét mutatja, hogy idén a Népfőiskola bekerült a megyei **Príma Díjra** javasoltak körébe. Ez nagy elismerés, mely hatalmas felelősséget is ró a Népfőiskola vezetésére

Tudjuk, hogy a XXI. század minden egyént, szervezetet, közösséget új kihívások elé állít. Ez alól a Magyar Zoltán Népfőiskolai Társaság sem kivétel. Természetesen működésünk alapját továbbra is Magyar Zoltán örökségének, munkásságának ápolása hatja át, hiszen csak stabil alapokra lehet új felépítményt helyezni. Ennek a gazdag életpályának, és terjedelmes életműnek a megőrzése és az általa felhalmozott tudásnak az átadása az elsőszámú feladatunk. E küldetés megvalósításához szeretnénk a várossal együttműködve, a Magyar Program szellemiségének megfelelően egy méltó emlékhelyet létrehozni Tatán.

Az elmúlt két évtized sikeres működése bebizonyította, hogy a népfőiskolának helye van társadalmunkban. Viszont az is a feladataink közé tartozik, hogy észrevegyük és reagáljunk a társadalmi változásokra, igényekre.

Magyary Zoltán mondta a népfőiskola megnyitásán 1940-ben.

„Népfőiskola pedig azt jelenti, hogy a néphez igazodik, a nép számára van, azt nyújtja, amire a népnek szüksége van.”

De mire van szüksége a XXI. század elején, itt a tatabányai járásban élő embereknek? A rendszerváltás óta fokozatosan csökken falvaink népessége, elenyésző azoknak a száma, akik megművelik kiskertjüket, még kevesebben tartanak állatokat. S a tudás, mellyel még nagyszüleink még rendelkeztek elvesztettük. Ezt

a problémát felismerve és visszatérve a népfőiskolák gyökereihez el szeretnénk indítani azokat

a gyakorlattal kiegészített képzéseket, melyek az önellátás felé terelik a résztvevőket, a városokban és falvakban élőket. Ebben a munkában számítunk, és együtt szeretnénk működni a megyei

önkormányzattal, melynek alapvető feladata 2011-től a terület és vidék-

fejlesztés. Olyan piacképes felnőttképzési rendszert tervezünk elindítani, melynek nemcsak a résztvevők, hanem a társadalom, a megye, a járás is hasznát látja. Képzéseinkkel segíteni szeretnénk, visszatérjen a vidéki élet presztízse. Jó példákön keresztül szeretnénk megmutatni, hogy a falvakban is lehet minőségi, XXI. századi életet élni, elődeink tudásának megtartásával, annak felhasználásával. Céljaink megvalósításához szándékunkban áll felvenni a kapcsolatot minden olyan hivatallal, szervezettel, akik segíteni tudják munkánkat. Természetesen az elmúlt húsz év tapasztalatait felhasználva tovább folytatjuk azokat a programokat is, melyek sikeressé tették a Népfőiskolát.

Borsó Tibor
elnök

NAGY ELŐDÖK A NÉPFŐISKOLÁRÓL

SZERÉNYEN, FELTŰNÉS NÉLKÜL MEGNYÍLIK AZ ELSŐ NÉPFŐISKOLA
MAGYARY PROFESSZOR GONDOLATAI A MEGNYITÓN

A tóvárosi Leventeotthonban gyülekeztek a Népfőiskola hallgatói vasárnap délelőtt, majd Magyary Zoltán egyetemi tanár vezetésével bevonult az előadói kar néhány tagja a terembe. A Szózat eléneklése után **Magyary professzor** a következő beszéddel nyitotta meg az első tatai népfőiskolát.

„Az első tatai Népfőiskola megnyitására gyűltünk egybe. Ez nevezetes esemény nemcsak Tatának és ennek a járásnak az életében, hanem felfigyel ránk az egész ország. Miért? Mert a népfőiskola arra van hivatkozva, hogy egy fontos kulturális közzükségletet elégítsen ki. Azt főleg a skandináv népeknél, a dánoknál, svédeknel, s különösen a finn testvérnépnel a parasztság művelése terén kiválóan be is tölti, nálunk Magyarországon azonban még kellő szerepet nem játszik, csak elszórt és folytatás nélküli kísérletek voltak, de a magyar népfőiskola igazi típusa még nem alakult ki.

Mi a népfőiskola? Főiskola abban az értelemben, hogy nem mindenkinek való, hogy szellemi és jellemi érettséget tételez fel, és hogy a legmagasabb képzést nyújtja bizonyos réteg számára.

Népfőiskola pedig azt jelenti, hogy a néphez igazodik, a nép számára van, azt nyújtja, amire a népnek szüksége van.

Mi a nép? A nemzetnek az a rétege, amelyben a legtöbben vannak, a nemzet zöme. Ebből van a felemelkedés egyénileg a magasabb osztályokba, a nemzet vezető rétegébe, de amely a maga tömegében mindig megmarad az, ami: az alsó, azaz a nemzet minden más rétegének és egész szervezetének alapjául szolgáló tényező. A népbe nem csak a parasztság tartozik, de annak zömét a parasztság teszi ki, főleg nálunk, akik agrárország vagyunk. A parasztságon a mezőgazdasági lakosságot értjük...

Az emberek legnagyobb része abban a rétegben marad, amelyben született. Ha tehát boldogulni akar, a sorsát úgy tudja javítani, ha saját rétegének a problémáin gondolkodik és megoldást talál. A nemzet legnagyobb rétegének problémáit csak az ő közreműködésével lehet megoldani. A nép vezető tagjainak nemcsak az a feladatuk, hogy azokat az ügyeket ismerjék, amelyek csak őket magukat érintik, hanem

az is, hogy a népnek, mint a nemzet egy fontos részének a helyzetét is helyesen megítélni, és képviselni tudják. Sok mindenre kell változtatnunk. De ha valamely helyzeten nem is tudok azonnal javítani, az nem jelenti azt, hogy abba bele kell nyugodnom.

Meg lehet feltételeit sorra meg kell teremteni, de van egy, amely nélkülözhetetlen: magának a népnek is a tanultsága, a jóakarata, az önbizalma. Erre a célra a legfontosabb eszköz a népfőiskola!

Dr. Márkus Jenő református lelkész úr vetette fel a tervet és jött vele hozzám. Aztán kidolgoztuk a részleteivel együtt és ebben segítettek szívesen az ország leghozzáértőbb szakemberei is, Imre Sándor, Fekete József, stb. és ugyanígy felkarolták az eszmét a hatóságok, Mihály Géza főszolgabíró úr, Reviczky István alispán úr, Wiesenbacher József iskolán kívül népművelési titkár úr, az összes jegyző urak és a Vallás- és Köznevelési Minisztérium. Fogadják hálás köszönetünket. Így jött létre a tatai népfőiskola, amely sem nem református, sem nem katolikus, hanem magyar.

Ez a tanfolyam a kezdet, megindulás. Azt reméljük, hogy állandósul, jövőre folytatjuk, nem két hétre, hanem hosszabb időre, és az az óhajunk, hogy úgy megerősödjék, hogy itt is nagy, komoly épületet kelljen a céljára emelnünk. Egyelőre csak kevesen, harmincan vannak itt. Ezért a cél az volt, hogy a falu legjavát küldjék ide. Akik ma 25-30-35 évesek, azok 10-15 év múlva a község vezetői lehetnek: bírák, törvénbírák, esküdtek, stb. Ha készülnek erre a feladatra, ha tanulnak hozzá, sokkal jobban fogják betölteni, mintha csak korteskedés az alapja megválasztásuknak. A népünk értelmes, legyen tanult is. Elsősorban legyenek tanultak a vezetői, akik közülük kerülnek ki. A nép, a falu dolgát úgy is ismerik, hiszen onnan kerülnek ki, de hozzá kell tanulniuk az állam, a közigazgatás, a közgazdaság szükséges ismeretét. Így lesznek igazi

faluvezetők. Akkor látják majd, hogy a dolgokat nem csak úgy lehet csinálni, amint eddig csináltuk, hanem sokszor jobban is. Látni fogják, hogy meglehet javítani és akkortól fogva azt akarni is fogják. Megismerik majd a közigazgatást, az államot, amely nem ellenfél, hanem egy mivelünk, magyar, mint mi vagyunk, és azt akarja, hogy a magyarok országának jól menjen a dolga. Rá fognak jönni arra, hogy a közigazgatás barát, ha megismerjük, és vele együtt működünk, és ezért igaz az, hogy nekünk jó, ha értünk a közigazgatáshoz, mert akkor jobban fel tudjuk használni a mi problémáink megoldására, a helyzetünk javítására. A népnek ez az egyik legfontosabb érdeke. Ez a tanfolyam ezt egyik legelső feladatának tekinti. Ha már kellő számban lesznek mindenütt így képzett faluvezetők, akkor egy idő múlva sor kerülhet arra, ahogy a törvény előírja, hogy csak az lehet előljáró, aki ilyen népfőiskolát végzett.

Az amerikai azt mondja, hogy minden elmulasztott munkaalkalom, minden elszalasztott kereset annyi, mintha azt az összeget adóba befizettem volna. Ugyanígy igaz azonban az is, hogy minden elmulasztott tanulási alkalom annyi, mintha elvertük volna a vagyonunk egy részét. A népfőiskola célját, beállítottságát most már láthatjuk. Ezt a célt nem öletszerűen, szaggatottan hallgatott iskolán kívüli előadásokkal érik el, hanem tervszerű program szerint rendszeresen tanítással, együttlakás útján fokozható neveléssel. A program nem szakirányú, hanem látókörtágító, a megértést mélyítő. Az a tapasztalat, hogy a népfőiskola után benépesednek a szaktanfolyamok is. A hallgatóság közt vannak vagyonosabbak és szegényebbek, katolikusok és reformátusok, fiatalabbak és idősebbek, a tatai járásba tartozók és a visszacsatolt területre valók. Ez a változatosság szándékos. Ismerjék meg egymást és becsüljék meg egymásban egyaránt az embert és a magyart. És legyenek bizalommal, vezetőikkel szemben, akiktől látni fogják, hogy ismerik az Önök életét, és hogy nem akarnak egyebet, mint azt, hogy Önöket képessé tegyék saját maguk, saját népük és a magyar haza boldogabbá tételére.

Az sem véletlen, hogy ez a népfőiskola Tatán létesült. Évek óta tanulmányozzuk itt a közigazgatás és az ember viszonyát. Ezért itt a munkának olyan kedvező feltételei vannak meg, mint sehol másutt.

Adjon az Isten jó szándékainknak gyümölcsöt. Jó munkát!”

LOVÁSZ JÁNOS

A tatai népfőiskola, annak a Magyar Közigazgatás-tudományi Intézettel és a Komárom Vármegyei Közjóléti Szövetkezettel való kapcsolata. Bp. 1981.

III. RÉSZ, A TATAI NÉPFŐISKOLA, RÉSZLET (159 – 163. oldal)

Nem mindenkinek való. Az volt a cél, hogy a falu legjavát küldjék ide. Akik ma 25-30-35 évesek, azok 10-15 év múlva a falu vezetői lehetnek, bírák, törvénybírák, esküdtek, stb. Ha készülnek erre a feladatra, ha tanulnak hozzá, sokkal jobban fogják betölteni, mintha csak korteskedés az alapja a megválasztásuknak. A népünk értelmes, legyen tanult is. Elsősorban legyenek tanultak a vezetői, akik közülük kerülnek ki. A nép, a falu dolgát úgy is ismerik, hiszen onnan kerültek ki, de hozzá kell tanulniuk az állam, a közigazgatás, a közgazdaság szükséges ismeretét. Így lesznek igazi faluvezetők. Akkor látják majd, hogy a dolgokat nemcsak úgy lehet csinálni, amint eddig csináltuk, hanem sokszor jobban is. Látni fogják, hogy lehet javítani és akkortól fogva azt akarni is fogják. Megismerik majd a közigazgatást, az államot, amely nem ellenfél, hanem egy mivelünk. Magyar, mint mi vagyunk és azt akarja, hogy a magyarok országának jól menjen a dolga. Rá fognak jönni arra, hogy a közigazgatás barát, ha megismerjük és vele együttműködünk és azért igaz az, hogy nekünk jó, ha értünk a közigazgatáshoz, mert akkor jobban fel tudjuk használni a mi problémáink megoldására, a mi helyzetünk javítására. A népnek ez a legfontosabb érdeke. Ez a tanfolyam ezt egyik legelső feladatának tekinti.

A Tatai Népfőiskola hallgatói, középen Benda Kálmán

Ha már kellő számban lesznek mindenütt így képzett faluvezetők, akkor egy idő múlva sor kerülhet arra, hogy a törvény előírja, hogy csak az lehet előljáró, aki ilyen népfőiskolát végzett. /118./

Mint Boros Lajos írja: „A népfőiskola hallgatói az érettebb fiatalságból és a felnőttek közül kerülnek ki, tehát nem gyermek és nem ifjúkorúak. Abból a korosztályból kerülnek ki a népfőiskolai hallgatók, amelyeknek szerencsésebb tagjai egyetemi hallgatók, vagy már egyetemet végzett kenyérkeresőkké lettek. /119./

A népfőiskolai nevelés középpontjában tehát azok állnak, akiknek nem volt módjuk kifejleszteni az életfeladataik megoldásához szükséges képességet, noha megvolt bennük ezek megszervezésének vágya... /120./

A tehetséges embereket kell kiválasztani és tovább képezni. Arról van szó, hogy azokat kell kiválasztani, akik észbeli és emberi adottságaiknál fogva megfelelnek arra, hogy helyi és társadalmi közösségük szószólói és adott esetben a falu vezetői legyenek. Ilyen emberek a múltban sokan, igen sokan voltak...

Idéztük Móricz Zsigmond mondatát, amely szerint: „Nincs olyan falu, ahol egy Veres Péter ne volna... A tatai népfőiskola nem kitűnök iskoláját akart, mint Zilahy Lajos, de abban egyet értett, hogy:

„A magyar tehetség olyan, mint az aranyrög, de ki kell emelni a mélyből. Kiemelni és megővtözni...

A közösség szolgálatára való kiemelés nem jelenthetett a néptől való elidegenedést, vagy éppenséggel a néppel való szembefordulást. Mészáros Sándor – volt Bólyai-kollégista -, aki jól ismerte a tatai népfőiskolát /járt is ott/ ezzel kapcsolatba a következőket írja: „A nép-főiskolának egyáltalán nem az a célja, hogy ispánokat neveljen nagy birtokok számára, hanem öntudatos faluvezetők, szövetkezeti vezetők akar nevelni, Fölébrszti a hallgatókban azt, hogy igenis javíthatunk sorsunkon magunk is, és ha összefogunk, akkor kívánságaink teljesítése előtt senki sem térhet ki. Természetes mezőgazdasági ismereteket is tanít a népfőiskola, ránevel az okszerű gazdálkodásra, fölébrszti a hallgatókban, hogy ha hazamegy, ott is tanuljon, olvasson, és igyekezzen a legokosabban gazdálkodni.

Megvan a kezdeményezés...

Szerkesztői megjegyzés: A szerző műve ma is aktuális és fontos, érdemes lenne megjelentetni.

A KÖRÖSSY DOSSZIÉ (részlet) –

Körössy József (1911-1986) tevékenységére utaló dokumentumanyag összefoglalása

Az Agrármérnök Továbbképző Intézet adjunktusaként bekapcsolódik a keszthelyi Agrártudományi Főiskola szaktanácsadói kutató munkájába és ennek kapcsán a Főiskola rektora dr. Belák Sándor akadémikus felé újból felveti a „tatai komplex terület megvalósításának időszerűségét” kissé keserűen állapítván meg 1964-ben: „tudom nagyon jól, hogy Veszprém megyében, Borsodban vagy Baranyában jobban támogatnának, de Komárom megyében olyan adottságok vannak ami egyedülálló”, majd profetikus előrelátással jegyzi meg: „biztos vagyok benne, hogy 15-20 év múlva az ország vezetői felfigyelnek az egyedülálló adottságokra”, de miért kell olyan soká várni. (60-61. o.)

A Tatai Népfőiskola tanárainak találkozója dr. Benda Kálmán budapesti lakásán 1979. március 21-én. Balról jobbra (ülnek): dr. Kiss István, Körössy József, dr. Szeniszló József

1968-tól kezdve igen intenzíven vesz részt a Gerecse-nyúlvány komplex talajvédelmi programjának kialakításában és megvalósításában, ahol jelentős mértékben realizálódnak elgondolásai a talajvédő táblásításról és agrotechnikáról. Ennek keretében sorozatosan javaslatokat tesz a komplex környezetfejlesztés és környezetvédelem bemutató kerületének és konzultációs központjának az itteni megvalósítására, sokoldalúan

Tata Barátainak Köre Tájékoztatója – 1990 (22-25. oldal)

igazolva a térségnek erre a célra való alkalmasságát. Tanfolyamokat és tanulmányi kirándulásokat szervez erre a térségre, mert- amint több ízben kifejti – ezen a területen a „megvitatandó egyes szakkérdéseknek haladó hagyományai vannak és az elért eredményeket és az akadályozó tényezőket adatokkal lehet igazolni. (Az országban az első részletes felvétel a tatai járásról, a komplex meliorációs, területfejlesztés gondolata 1942. évben itt vetődött fel stb.). (80-91.o.)

1972-ben Kóródi József ÉVM főosztályvezető megbízásából Tarnai Péterrel a tatai vízgazdálkodási társulat elnökével együtt „A Tatai járásban végrehajtott tájrendezési munkák tapasztalatainak értékelése és a terület hosszú távú fejlesztési tervezőmunkája metodikai irányelveink kidolgozása, amely egyben támpontul szolgál a gyenge természeti adottságokkal rendelkező területek fejlesztési feladatainak a meghatározására” tárgykorban részletes téma-feldolgozást készít. (101-102.)

Ezt követően tovább agítál a környezetfejlesztés hatékonyabb megszervezésével és előkészítésével kapcsolatban. (103-104.o.) 1973-ban a térségre már a MTA Földrajztudományi Bizottsága is felfigyel, amelynek a helyszínen tartott terep-bemutatóval kapcsolatos ülését K.J. készíti elő. (105.o.)

1974-ben bekapcsolódik a MTA Veszprémi Akadémia Bizottsága által „A Tatai Medence környezetvédelmi tájhasznosítási és településfejlesztési kutató programjának” kidolgozásába, majd jelen összeállítás szerzőjével együtt részletesen tárgyalja a Vízgazdálkodás és Környezetvédelem hasábjain a „Környezetfejlesztési tanulmányterület kialakítása az Általér-vízgyűjtőben” kérdését. (106-107.)

Magyary volt munkatársa, népfőiskolánk első tiszteletbeli elnök

Dr. Kiss István

BENDA KÁLMÁN

A Tatai Népfőiskola¹

Alig múlt egy esztendeje, hogy a Tatai Népfőiskola működését megkezdte, munkájának tehát még mindenképpen csak a kezdetén van. Mégis azt hisszük, érdemes megállnunk egy pillanatra és az eddigi eredményeket, tanulságokat összefoglalnunk. Az eddig megrendezett három tanfolyam alatt sok minden, ami kezdetben homályos, ködös volt előttünk, kitisztult, céljainkat, módszereinket világosabban látjuk. Tekintve, hogy ennek a népfőiskolának nemcsak létrejötté, de céljai és főképpen eredményei elütnek a magyarországi általánostól, talán nem lesz haszontalan, ha jellemezzük munkáját.

A Tatai Népfőiskola nem véletlenül rendeződött Tatán, aminthogy az sem véletlen, hogy tagjait kezdettől fogva csak Komárom megye területéről szedte össze. A Magyar Közigazgatás-tudományi Intézet évek óta dolgozott már ekkor a megye viszonyainak teljes és tudományos felmérésén és éppen az iskola megindulásakor jelent meg mindenre kiterjedő hatalmas helyzetmegállapító tanulmánya a tatai járásról. A Tatai Népfőiskola szervesen fejlődött ki ebből a Komárom megyei falukutató munkából s így soha egy percre sem kellett általánosságokban mozognia, mindjárt megindulásakor alkalmazkodhatott a speciális viszonyokhoz. Megkönnyítette ezt az is, hogy előadói egytől-egyig a megyét évek óta járó és pompásan ismerő szakemberekből kerültek ki.

Komárom megye problémái általánosságban nehezebbek az ország megyéinek átlagánál. Itt, ha kicsiben is, de szinte minden kérdés felvetődik, s a fejlődést gátló tényezők jóval nagyobbak a fejlődést előmozdítóknál. A megye népessége túl-

¹ Részlet (Magyar Élet, 1941. május)

nyomóan magyar, de déli részén a Vértes nyúlva-nyaiban sváb és tót községek húzódnak vegyesen a magyarokkal. Itt a nemzetiségi kérdés is elég-éges. A római katolikusok túlsúlya körülbelül megfelel az országosnak, mellettük azonban szép számmal vannak reformátusok, sőt evangélikus községek is. A községek között legnagyobb ritkaság az egyvallású, majdnem mindegyik kevert, ami csak súlyosbítja a problémát. Az északi rész, a Csallóköz, csak két éve tért vissza cseh megszállás alól, s a két terület ma sem olvadt még egészen egymásba. Nemcsak lelki, de főképen közigazgatási nehézségek adódnak ebből, s ehhez csatlakoznak a közlekedésiek, az, hogy egyes nyugati, azelőtt Pozsony megyei részek, nagyon messze vannak a megyei központtól. A megye lakossága nagyobb részét földművelő, Tatabánya körül azonban az ország legnagyobb bányavidéke az általánostól egészen elütő állapotokat teremt munkás-tömegeivel és munkáskérdéseivel.

...Komárom megye parasztsága műveltségben és polgárosodásban az ország átlagának előtte jár. Oka ennek elsősorban talán a jó földrajzi elhelyezkedésben, azután pedig a múlt szerencsés eseményeiben van, abban, hogy erre a török alig pusztított, hogy háború ritkán vonul végig rajta s végül, hogy már egy egész nemzedék nyolc osztályos elemi járt. Ennek a polgárosodottabb életnek azonban kétség-telen előnyei mellett hátrányai is vannak. Tekintve, hogy a parasztság igénye az országban átlagosnál magasabb, életviszonyai és lehetőségei viszont alig emelkednek az átlagos fölé (munkaidő, munkabér rendezettsége, a falvak civilizáltsága stb.), a falvakból való elvándorlás nagyon nagy mértéket öltött. Az itteni parasztságot földjéhez már nem sok köti. Öntudata nincsen, akár paraszti, akár magyar oldalról keressük azt. A faluközösségek napjainkra teljesen megszűntek, s a népi műveltségnek és hagyományoknak nyomait is nehezen lehet már megtalálni. A lelkiek tehát már nem kötik faluhoz, s mivel a föld megélhetését sem biztosítja kellő fokon, egyre nagyobb tömegekben áramlik a városok felé, Budapestre, Tatabányára és Komáromba, ahol rendezett munkaidő, munkabér, nyugdíj és szórakozás várnak rá. Azonkívül megszűnik a megvetett paraszti réteg tagja lenni.

DR. SZANISZLÓ JÓZSEF

A tatai népfőiskola a vármegye szolgálatában

November 9-én nyílik meg Tatán a népfőiskola negyedik tanfolyama. E tanfolyam egyike ama kevés intézményeinknek, amely maradandó nyomokat fog hagyni parasztságunk élet-nívójának emelésében, életszemléletének tisztultabbá, európaibbá válásában s a közigazgatásnak a néphez való közelebb vitelében.

E megállapításainkat azokra az eredményekre alapozzuk, amelyek az eddigi tanfolyamok alapján máris mutatkoznak meg: egyszerre s igazolják azokat, akik a parasztság kulturális és anyagi értelemben vett talpra-állításának egyik nélkülözhetetlen eszközét a népfőiskolában látják.

Manapság sokan és sokat beszélnek a népfőiskoláról. Maguk a népfőiskolák is gomba módra szaporodnak, ami szintén azt igazolja, hogy sokan keresik benne a néphez való közeledésnek jól járható útját... Ilyen körülmények között célszerűnek látszik annak a népfőiskolának az ismertetése, amelyik a mi megyénkben működik, ami népünk tudását támogatja annál is inkább, mert szervezetében, vezetésében, módszerében az arra illetékesek megállapítása szerint is országos viszonylatban az elsők között áll.

A tatai népfőiskola életre hívása négy szerv: a Magyar Közigazgatás-tudományi Intézet, a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium, a Vármegyei Népművelési Bizottság és a Vármegyei Közlöleti Szövetkezet együttműködésének az eredménye. A népfőiskolának az a célja, hogy hivatásos, művelt faluvezetőket neveljen, akik nem holdjaik száma, hanem koponyájuk, tudásuk, példájuk és életszemléletük alapján alkalmasak erre a felelős tisztségre. A népfőiskolások bekapcsolódnak a Vármegyei Közlöleti Szövetkezet működésébe is és sok esetben, legalább is bizonyos akciókban annak községi megbízottjai.

A Szövetkezet talajjavítási akciója pl. teljesen a végzett népfőiskolások munkájához kapcsolódik, mondhatjuk egész nyugodtan: ők egy-egy körzet ilyen irányú munkájának hivatott vezetői. Teljesen az ő fellépésükön, meggyőző erejükön, legtöbb esetben azonban személyes példájukon múlott, hogy különösen a termelés módozataiban maradiságra hajló parasztságot meg tudták nyerni ennek a ma még méreteiben is kiszámíthatatlan horderejű újításnak. Tulajdonképpen már itt vizsgáztak abban a tekintetben, hogy tényleg alkalmasak a faluvezetésre, mert a falu máris követi őket. A Szövetkezetnek ez az akciója egyre szélesebb keretekben bontakozik ki,

(Komáromi Lapok, 1942)

s amerre terjed, terjedését minden községből egy-egy népfőiskolás kiképzése előzi meg.

Nagyon fontos annak megállapítása, hogy kik vehetnek részt a tatai népfőiskolás tanfolyamon. Ugyanis részben a résztvevők kvalifikációja különbözteti meg a tatai népfőiskolát a többtől. A népfőiskola két szóból tevődik össze: nép és főiskola. Az előbbi arra utal, hogy a népé, tehát a nép fiai vehetnek rajta részt. A főiskola pedig azt jelenti, hogy oda csak bizonyos kor és pedig az érettkor elérése után lehet csak kerülni... Legalcalmasabb népfőiskolára az a gazdaiifjú, aki a 25. életét már betöltötte, de a 35. évet még nem haladta meg. A katonaságot leszolgálta, férfivá ért, fiatalsága, ereje birtokában van s még hat rá az iskola emberformáló ereje. A tatai népfőiskola vezetősége ilyen fiatalság verbuválására törekszik. Törekvés ez idei nemcsak az eredmények, hanem a tapasztalatok is igazoltak.

Szigorúan ragaszkodnak a tatai népfőiskola vezetői ahhoz is, hogy azon csak Komárom vármegyeiek, azaz egyetlen közigazgatási, egyetlen gazdasági és egy tájegység fiai vegyenek részt. Ezeknek u. i. azonos a múltjuk, nagyjából azonosak problémáik és feladataik is...

Ehhez a gondolathoz simul szorosan a népfőiskolai előadók kiválogatása is. Nem lehet bárki előadó a népfőiskolán, még ha egyébként szakembernek is tekinthető egy-egy tárgy-körben. A szakkövetelményen túlmenő(en)leg a tatai népfőiskola még azt is megköveteli előadóitól, hogy Komárom megyét – végeredményben ennek a megyének gazdasági és kulturproblémái tárgyalódnak a főiskolán! – az előadók s annak minden egyes községét legalább annyira ismerjék, mint maguk a hallgatók... Szólnunk kell az iskola szellemi irányáról is. Itt, mindenekelőtt azt kell le-szögezni, hogy nem szakiskola, tehát nem ad gazdasági szak-műveltséget... Erre megfelelő szakiskolák kellene, amik már nagyjából rendelkezésre is állnak. A tatai népfőiskolán másról van szó. A szűk keretek közé szorult paraszt életszemlélet tágitásáról, a paraszt kultúra emeléséről. Hogy ebben a gondolkörben esetleg szakkérdések is érintetnek, vagy, hogy éppen a népfőiskolás tanfolyam eredményeképpen egy-egy gazdaiifjú gazdálkodása szakirányban terelődik, az szinte magától értetődő folyamat. Ezt el is várja a népfőiskola volt hallgatóitól. De ez nem szakoktatás, hanem a több-tudás, a kulturális és gazdasági látóköri kiszélesedésének az eredménye. Vezérfonalként szerepel a népfőiskola tananyagában a történelem és az irodalom. Mindkettő szoros tekintettel a magyar parasztság szerepére. Éppen ezért a népfőiskola vezetőjének – aki éjjel-nappal együtt van hat héten keresztül a hallgatóival! – feltétlenül történelem- és irodalom szakos tanárnak kell lennie... A tatai népfőiskola eddigi három tanfolyamán kb. 70 gazdaiifjú vett részt. Az idén két tanfolyam lesz, az egyik karácsony előtt, a másik karácsony után. Befejezésük után hozzávetőlegesen Komárom vármegye minden községében, illetőleg körjegyzőségében lesz egy népfőiskolás, a falu leendő bírója, gazdakörének, legeltetési társulatának, vagy éppen földbérleti szövetkezetének elnöke. Az ő feladatuk lesz azután a paraszt községek felrázása, egy haladottabb életszemlélet megalapozása. Munkájuk eredményeképpen fog meggyógyulni lassan a község sok-sok fája, aminek reményével és hitével nyitja meg most a tatai népfőiskola negyedik tanfolyamát.

FÉL EDIT – ELŐSZÓ

1936 szeptemberében megbízott a Magyary Zoltán egyetemi tanár vezetése alatt álló Magyar Közigazgatástudományi Intézet a Komárom megyei Kocs község néprajzi monográfiájának elkészítésével.

A megbízatás értelmében 1936. szeptember havában három hetet, ugyanaz év decemberében és a következő év januárjában ismét három hetet, 1939. májusában két hetet és szeptemberében három napot töltöttem Kocs községben és a környékén, néprajzi gyűjtést végezve. A gyűjtő munkát Györffy István vezette.

Magyary Zoltán célja a Kocson végeztetett gyűjtéssel a lakosság, az emberek megismerése.

A néprajztudomány az emberi lélek megismerésére a nép tárgyi és szellemi hagyományainak vizsgálatával törekszik. Hogy ez a közvetett vizsgálódásmód ma még nem tud nagy eredményeket fölmutatni, azt fölösleges hangsúlyoznom. Annyit azonban szükségesnek tartok megjegyezni, hogy amikor a következőkben például a házat, annak építőanyagát, főző-fűtő berendezését kutatjuk. – A. Bach-hal szólva – végsősoron a hagyománnyá vált építőgondolatot keressük, nem magát a házat; a viselet egyes darabjainál nem magát a ruhát, hanem az öltözködési szokást szeretnénk kihámozni, és így tovább.

Kocs nem tartozik az elsődleges néprajzi jelenségekben gazdag községek közé. Gyűjtésemben nem is csak az ilyen jelenségek után kutattam. Mivel a mai községről kell képet adnom, igyekeztem minden előforduló jelenséget meglátni, följegyezni és a lehetőség szerint föl is dolgozni. A gyűjtött anyag természetesen nem teljes. Teljességre nem kéthónapi, de kétesztendei helyszíni gyűjtésnél sem lehetne törekedni. A földolgozás nehézségei jórészt abból adódtak, hogy a Dunántúl ez a tájéka néprajzilag alig, vagy egyáltalán nem ismert.

A dolgozat két fejezetét nem én készítettem el. Az embertani vizsgálatokat Nemeskéri János dr. végezte, ki e célból négy ízben járt Kocson. A népzenei anyagot Manga János vette fel két gyűjtőút alkalmával.

*Budapest, 1940. november havában
Fél Edit – Kocs 1936-ban
Néprajzi monográfia
(8. oldal)*

Fél Edit Kiskőrösön született 1910. szeptember 16-án és Budapesten 1988. június 28-án halt meg. Néprajztudós, a történettudomány (néprajz) kandidátusa. (1957)

A szegedi tudományegyetemen szerzett bölcsész-doktori oklevelet 1946-ban. „A néphagyomány társadalomtani szemlélete” című tárgykör magántanára lett a Budapesti Tudományegyetemen. 1935-től nyugalomba vonulásáig (1970) a budapesti Néprajzi Múzeum tudományos munkatársa, igazgatóhelyettese, osztályvezetője, majd tudományos főmunkatársa volt.

Fő kutatási területe a magyar paraszti társadalom (családszervezet, rokonsági intézmények, a munkában való együttműködés, a falusi társadalom rétegződése). Ezen kívül foglalkozott a népi hímzéssel, népviselettel, a népművészet problémáival, a múzeumi tárggyűjtés elvi kérdéseivel.

A néprajztudós, etnográfus hagyatékának egy része Kiskőrösön a könyvtárban található.

Sírhelye a kiskőrösi evangélikus temetőben található.

VÁROSI KITÜNTETÉSEK - 2015

Ebben az évben is számos elismerést adott át Michl József polgármester a tatai Vár udvarán az augusztus 20-i városi ünnepség keretében. Minden kitüntetettnek gratulálunk, akik a népfőiskolai programokat segítették, azokat külön is szeretettel köszöntjük, s alábbiakban a hivatalos indoklást kiegészítjük néhány népfőiskolai vonatkozással.

Tata Város Zsigmond Király Díja elismerésben részesült Dr. Pálfi János

Dr. Pálfi János az utóbbi években nagyon aktívan segíti a népfőiskola egészségnevelési programjait, saját maga is számos nagyszerű előadást tartott. A tematikák összeállításában és a kollégái felkérésében (bevonásában) is sokat vállalt magára. A néhány éve létrehozott Tanácsadó Testületünknek is tagja lett, ahol szintén kifejtette véleményét, javaslatait a népfőiskolai programok és a működés sikere érdekében.

A népfőiskola elnöksége nevében is örömmel gratulálunk az idei elismeréseihez és köszönjük a népfőiskola munkájához nyújtott lelkes és nagyszerű támogató munkáját!

Tata Város Díszpolgára lett Sylvester Edina

A budapesti Sylvester Edina² népfőiskolai kapcsolata is régi. Talán 2008-ban kezdődött a Kertek-parok Európában c. sorozattal, s ez napjainkban is tart, annyira, hogy nem csak előadóként, de még hallgatóként is „előfordul” a népfőiskolán. Gratulálunk az elnökség nevében a kitüntetéséhez és további sikeres alkotó munkát kívánunk számára.

2 Sylveszter Edina fényképen lapunk 12. oldalán látható.

KÖLTŐK, VERSEK TATÁRÓL

TURCZI ISTVÁN

A malom imája (részlet)

Add uram, ha adhatod,
Túl szegénységen 's száz bajon,
Figyelmezz ránk, szépen kérünk,
Dolgozzon ma minden malom!

Add uram, hisz láthatod,
Híveidnek száma nő,
Kenyér is kell, nem csak ige,
meglegyen a betevő.

Adj uram, hisz adtál mindig.
Íme itt a Sándor-malom,
Apátsági időkét járt,
Mégse' széthagyott kőmalom.

Kőhajtásnyi távolságra
Működik a Miklós-malom,
Bécsi gépek hajtják, űzik.
Mosolyog az uradalom.

Melegvíznél éppen szépül
Szívügye Sződi úrfinak;
Költségeit megtéríti
A dupla fenekű finak.

Festők által pingált képek
Megőrzik majd örökre,
Nem hiába talált férjet
Julianna Pötörke.

Fellner Jakab Baumister
Kallót épít, nem is csúnyát,
Jókedvében gondol egyet,
Mellé húzza mázas házát.

Add uram, míg csak adhatod,
- mint nullásliszt a szélben,
Szétszórátunk mi is egy nap,
S találkozunk az égben...

VASI FERENC ZOLÁN

Platánfa (vetkezés, öltözés)

Naponta beléütközöm
a sok hiábavalóságba,
fölsőleges verskötegeim
kerülgetem, s elém kerül
apám szorgos kutatása:
Fellner-hagyatéka,
postatörténete Tatáról,
56-os bajtársai kapcsolattartása.
És minden töredékes.
De rádöbbenek
az élő hiányára,
csak a holtak
örök vakvilága.
Fáradok magányba,
nehéz teher a gondolat, néma.
Csupán a csont ropogása,
megrugdalt koponyám kattogásképzete
az odamaradt otthoni kertből.
Most kényszerlakásban tűröm a tűrhetetlent.
31 házra innen fiam
a számítógépet babrálja szenvedélyesen,
sose látogat, nem gondol apjára.
Alapjáraton hülye – gondolja,
s tán nem is téved sokat.

BOTOS FERENC

A király

álruhás király
gyémánttűzű harmatban
az öreg platán
Tata, 2014

Valahogy így

/haibun – próza és vers együtt/

valahogy így képzeltem el: amikor átlépek a város és
az öböl között húzódó láthatatlan határvonalat, körülölel
a valószínűtlen csend, lenyugvó nap ver aranyhidat a
szelíd hullámokra, szemnek még láthatatlan gyönyörűség
közeledését érzékelem, ahogyan a szarvasbokák bűvölő
tánca találkozik a vízzel, valahogy így képzeltem el
egy tündérlábnym
láthatatlan tükrében
látom az arcod

KERTI KÁROLY GYÖRGY

Víztükör haikuk (részlet)

*
láthatod magad
tenyered víztükrében
csak rajtad múlik
*
a part a látvány
ami tükröződik: több
az maga a kép
*
kis erdei tó
víztükre falevelek
lágyszemfédele
*
épp csak egy tócsa
de tükrében megvillan
az egész világ
*
a víztükörben
kifeszített hullámok
rugója csillog
*
víztükröt nézed
fák hegyek nyúlnak feléd
nem vagy egyedül
*
haragos fűzfa
rázza fejét a szélben
eltört a tükör
*
hegyek karéja
kutatja a képmását
fagyott víztükrön
*
némely víztükröt
feltekerve elvinnék
mint egy szőnyeget...

KÖSZÖNET AZ ALAPÍTÓKNAK!

Dr. Bárdos István, Esztergom

Czumpf Attila, Agostyán

Dinga László, Tata

Dr. Greiner Tibor (1927-2008),
Tata

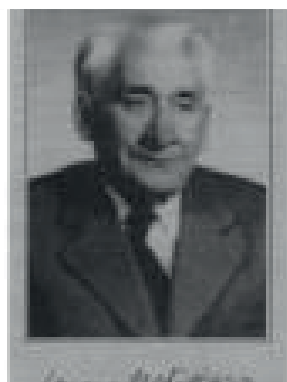
Dr. Imre Lászlóné, Budapest

Dr. Kálmán Attila, Tata

Keresztesi József, Tata

Dr. Kiss István (1906-1997),
Budapest

Kocsis Lászlóné 1935-2001),
Tata

Dr. Márkus Mihály, Tata

Mányoki László (1931-2002),
Tatabánya

Dr. Mikolasek Sándor,
Komárom

Nyikus Anna, Komárom

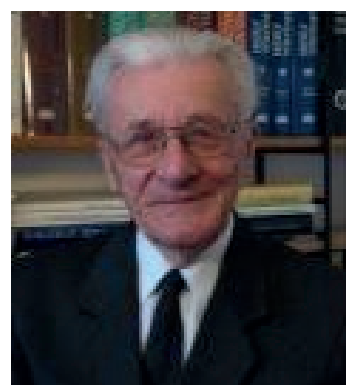
Rabi István (1923-2005),
Naszály

Takács Károlyné, Tata

Tarnai Péter (1929-2002),
Komárom

Dr. Túri Róbert, Tata

Szabó Ferencné (1956-2013),
Tata

Szentessy Lászlóné, Tata

Papné Nagy Erzsébet, Tata

Dr. Varga Gyula (1932-2000),
Tata

ifj. Gyüsi László, Tata

Az én NÉPFŐISKOLA történetem...

Amikor leültem a gép elé, hogy eleget tegyek a kedves felkérésnek és megpróbáljam összeszedni emlékeimet a népfőiskoláról az évforduló kapcsán, egy Kazinczy idézet jutott az eszembe: **„Jót s jól! Ebben áll a nagy titok./ Ezt ha nem érted,/ Szánts és vess, s hagyjad másnak az áldozatot.”**

(Kazinczy Ferenc: *A nagy titok*)

Talán az „Alapító atyáknak” is valami hasonló gondolat járhatott az eszébe, amikor sok évvel ezelőtt eldöntötték, hogy a megyében, Tatán felélesztik és újra megszervezik a Magyary Zoltán és munkatársai által elindított népfőiskolát. A célok megfogalmazásánál is erre törekedtek: jót, vagyis használható, korszerű ismereteket adni, amelyeket mindenki alkalmazhat a saját életében, s mindezt jól: a leginkább megfelelő formában, a lehető legjobb módszerek, s a modern kor technikájának alkalmazásával. Úgy érzem most, ennyi év elteltével, hogy ezt sikerült megvalósítani.

Munkahelyem hosszú évtizedekig a város könyvtára volt, amely tulajdonképpen „háttérintézményként” (a művelődési házzal karöltve) ott bábáskodott a rendszerváltás utáni időkben a városi civil szervezetek születésénél (pl. Tata Barátainak Köre, MZNT).

A könyvtár akkori igazgatója, az azóta már sajnos elhunyt Kocsis Lászlóné lelkes támogatója és aktív segítője volt ennek a munkának – s természetesen rajta keresztül mi, a könyvtár dolgozói is belekerültünk az éledő mozgalmak „sodrába”. Így léptem be én is az akkor megalakult Magyary Zoltán Népfőiskolai Társaságba, melynek a mai napig is tagja vagyok.

Idősebbek is elkezdhetik...

Magyar Csaba tanár úr segíti az első lépéseket

Ha most így visszagondolok, s próbálom időrendbe szedni az emlékeimet, hogy mikor miben és hol vettem részt, biztosan nem tudok egy teljes listát „összszehozni”, hiszen ebben a korban már nem olyan a memória, mint lennie kéne! De ma is szívesen emlékszem vissza az első tanfolyamaim egyikére. Akkor „tört be” a számítógép az életünkbe, s én is – kollégáimmal egyetemben – aktív résztvevői voltunk az induló számítógépes tanfolyamnak a Jávorkában. Kitűnő alapképzést kaptunk, amire azóta is építgetem a tudásomat. Ugyancsak „szükségletté” vált az angol nyelv tudása – ebben a mai globális világban elengedhetetlen! – így örömmel iratkoztam be az akkor először induló angol nyelvtanfolyamra, amelyet később még számos követett, sok-sok résztvevővel, s nagyon sajnálom, hogy még egy kurzust nem sikerült végigvinnem. De még van lehetőségem – remélem! Hiszen nem titkolt célja a népfőiskolának az élethosszig tartó tanulás támogatása!

Szerettem a kertek világát bemutató sorozatot (örültem, hogy megismerhettem Sylvester Edinát, nagy tisztelője vagyok az ő elkötelezettségének és tudásának), szívesen hallgattam a történelmi előadásokat, s csak a szabadidőm vége ssége szabott

határt a válogatásnak. Mert mindig nagy volt a választék – szerencsére! Több mindenből kimaradtam, sajnos – ezt a mai napig sajnálom. Természetesen a nemrégiben hallottak maradtak meg élénkebben az emlékezetemben. Miután én – kortársaimmal egyetemben – nagyon keveset tanultunk iskolában a válásokról, reveláció volt számomra, amikor elindultak a vallástörténeti sorozatok – különösen a legutóbbi, a szerzetes-rendekről szóló volt különlegesen érdekes. Rendkívüli személyiségekkel találkozhattunk az előadások apropóján, ez nem csak az én véleményem,

a résztvevők többsége osztja ezt, az előadások utáni beszélgetéseinkből ítélve.

Szaktámból is következik, hogy nagy örömmel vettem, amikor elindult a magyar irodalmat, irodalmi tudást támogató új sorozat, s kíváncsian várjuk a folytatást – mert reméljük, hogy lesz folytatása! Az elmúlt időszak számomra leginkább preferált sorozata az Esterházy családot, tatai működésüket, életüket, a család reprezentatív alakjainak sorsát bemutató előadássorozat volt. Lelkes lokálpatriótaként mindig szívesen hallgatom, ha kedves szülővárosom múltjáról, történetéről, s az azt alakító személyiségekről tudhatok meg többet, kiváló tudósoktól, szakterületük jeles képviselőitől. Rendkívüli előadókkal ismerkedhetünk meg – nem véletlenül volt mindig „telt ház” ez a rendezvény. Hasonlót a jövőben is szívesen látogatnék.

Ugyancsak a népfőiskolának köszönhetően jutottam el életemben először a Magyar Tudományos Akadémiára egy ottani rendezvény kapcsán, vagy a balatoni továbbképzésre – amelyek szintén sokat adtak nekem.

Ha sorrendet kellene felállítanom – természetesen egy nagyon szubjektív sorrendről van szó! – akkor azért a sor elején a „látóutak” állnak! Persze amelyeken sikerült részt vennem. De ez a forma szerintem egy nagyon jó kitaláció – az elméletben hallottakat a maga valóságos helyén meg szemlélni, felfedezni, tanulmányozni. S ezek az utak a „csoporthéberítés” szempontjából sem elhanyagolható pozitív eredményeket produkáltak – hiszen valahol ez is a társaság célja: közösséget létrehozni. S mi lehet jobb közösségteremtő erő, mint a közös kirándulás, együttlét, kapcsolódás, ismeretszerzés – kötetlen formában. Legyen az a Felvidéken, Kocson, vagy éppen Naszályon!

Tudva, hogy a körülmények mindinkább nehezede-
nek, a lehetőségek szűkülni látszanak, (úgy tűnik jelenleg legalábbis, bár mindig történhet valami!), én bízom benne, hogy a „sikertörténet” folytatódik, s még sok rendezvénynek, látóútnak lehetek érdeklődő és aktív résztvevője. Ennek garanciája az elkötelezett vezetés és a lelkes tagság! Kívánok nekik, és magunknak is erőt és kitartást - s azért némi pénz sem ártana! Úgy legyen...

Szabó Szeráfina
egy lelkes népfőiskolás

JOGOSAK A NAGY SZAVAK

Egyszerű történet a tatai népfőiskola, mondhatnák. Egy kezdeményezés meglátása, egy társadalmi helyzet helyes értékelése, egy régi sikertörténet felújítása. És egy olyan ember életművének felhasználása, aki többeket összefogott egy nagyszerű ügy érdekében.

Mi volt a régi népfőiskola jellemzője?

Egy eszme honosítása, társadalmi hasznosság, emberi értékek növelése. Mindez egy személy-személyiség, Magyary Zoltán közigazgatás tudós átütő erejével.

A Tatai Népfőiskola 75. évfordulójára konferenciával emlékeztünk meg. Akkori elnökünk mellett **Borsó Tibor** a KE Megyei Közgyűlés alelnöke, **dr. Beró Henriette** alpolgármester és **dr. Sz. Tóth János** a Magyar Népfőiskolai Társaság elnöke

Mi a mai népfőiskolánk jellemzője? Ugyanez.

A Magyary Zoltán Népfőiskola 20 éves kiemelkedően gazdag és minőségi tevékenysége a városi közéletben közismert, illetve a kiadványokból megismerhető. Ismerjük, elismerjük, néha kicsit kritizáljuk, magunknak érezzük.

Egyszerű történet, mondhatnák. De akkor miért is olyan kevés a hasonló sikertörténet? Mert kevés ember van, aki rendelkezik annyi elszántsággal, céltudatossággal, kezdeményezőkésséggel, önzetlenséggel, olykor kíméletlenséggel (egyúttal némi naivsággal), és legfőképpen rendkívüli közösségteremtő erővel, aki képes is véghezvinni.

Keresztesi József, „elnökünk” és barátunk, a 20 év okán jogos a felsőfokú dicséret.

Fejér Mária
elnökségi tag

20 ÉVESEK LETTÜNK!

A Magyar Zoltán Népfőiskolai Társaság 22 fő közreműködésével hosszabb idejű előkészítés után 20 évvel ezelőtt 1995. június 1-én alakult meg.

Az első 15 év eseményeit, történeteit egy 384 oldalas könyv tartalmazza. E könyvet kézbevevő olvasó megismerheti azt a sokrétű munkát, amit a Népfőiskola a 15 év alatt végzett, tovább megismerheti azokat a neves, közigazgatási szakembereket és egyéb tudósokat, akik segítettek a Népfőiskolák munkáját, a kitűzött célok megvalósítását és hozzájárultak ahhoz, hogy a M.Z. Népfőiskola országos, sőt határon túli hírnévre tett szert. Sajnos a 20. éves évfordulóra nem sikerült ilyen könyvet elkészíteni. Remélhetőleg a 25. év megünneplésének már része lesz egy ilyen kiadvány, amely dokumentálja ezt az időszakot is.

Megjegyzem, hogy aki követni akarja a Népfőiskola eseményeit, megteheti, ha rendszeresen olvassa 2005-ben alapított Népfőiskolai HÍRMONDÓ-t.

Ugyancsak ebben az évben emlékeztünk meg az első Tatai Népfőiskola megalakulásának 75. évfordulójáról.

A Népfőiskola ez évi programjai közül jelentős esemény volt az elnökség újraválasztása, ugyanis a korábbi elnökség mandátuma lejárt. A választást előkészítő munka során arra törekedtünk, hogy olyan személyen kerüljenek a vezetésbe, akik a Népfőiskola eredményes munkáját továbbfejlesztik.

Az új elnökség első ülése a Rákóczi utcai irodában:
Fejér Mária, dr. Vida Dóra és Csige János

A jelölőbizottság a tagság véleményét kikérve tette meg a javaslatát a jelölt személyekre. Az elnökség

megújulása többek között azt is eredményezte, hogy az újraválasztott testület megfiatalodott.

Több olyan magasan képzett szakember került be a vezetőségbe, akiknek fiatalságukon kívül az is előnyük, hogy a közigazgatás különböző szintjén és területén dolgoznak.

Az új Elnökségnek gratulálok, eredményes munkát és a Népfőiskola további fejlődését szolgáló tevékenységet kívánok.

A megválasztott elnökségi tagok névsora:

1. Borsó Tibor elnök
2. Keresztesi József alelnök
3. Herczig Szabolcs alelnök
4. Fejér Mária titkár
5. Czumpf Attila elnökségi tag
6. Forgó Pál elnökségi tag
7. dr. Kórosi Emőke elnökségi tag
8. dr. Vida Dóra elnökségi tag
9. Csige János elnökségi tag

Felügyelő Bizottság tagok:

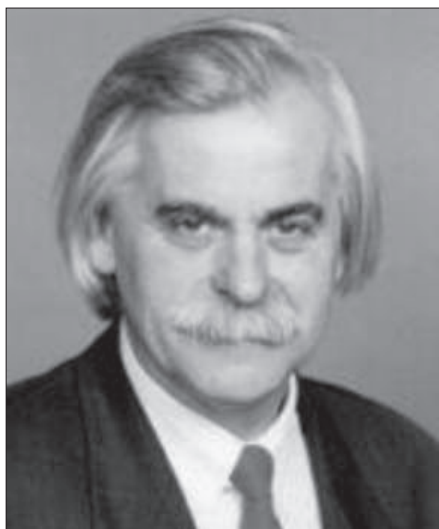
1. Hlogyik János
2. Zuggó Magdolna
3. Sümeg Ferencné

Tata, 2015. szeptember 6.

Takács Károlyné
alapító tag

EGY MAGYAR ÚR EMLÉKÉRE

(Katona Tamás 1932-2013)

Szeptemberben ünnepli működésének húszéves évfordulóját a Magyar Zoltán Népfőiskolai Társaság. Ilyenkor jó, ha emlékezünk azokra, akik a mi népfőiskolánk nagy egyéniségei voltak, és még jobb, ha némelyünknek személyes emlékei vannak róluk.

Szerencsésnek érzem magam, hogy vannak ilyen emlékeim, és pedig közelmúltunk egyik legkitűnőbb történészeréről, a Népfőiskola kimagasló előadójáról, Katona Tamásról.

Vele való találkozásomat Zambelly Lajosnak köszönhetem.

Ki volt Zambelly? Kevesen tudják, az 1848-49 – es szabadságharc méltatlanul elfeledett hőse volt, hadtestparancsnok, ezredes, akit Aradon kötél általi halálra ítélték, majd kegyelmet kapott, s aki „kegyelemből” 10-évet töltött Spielberg várának kazamataiban. Zambelly gazzal, bokrokkal benőtt sírját én találtam meg Nagytétényben az Angeli úti temetőben. Az ezredes életének történetét így én írhattam meg, s ebben Katona Tamás volt a mentorom. Mondhatom, nagyobb szerencsém már nem is lehetett volna. Mindent tudott a korról, segítségével rögtön megkaptam a Hadtörténeti Levéltárból a szükséges iratokat, eredetiben. Borzongató volt számomra a régi gót betűkkel írott ítéletet olvasni: Tod durch Strang - kötél általi halál – és a hadbíró aláírása alatt olvasni: gez. Haynau. Csak bámulni lehetett Tamásnak azt a biztos tudását, ahogy a kézzel írott német nyelvű, 130 éves írást olvasta, rögtön magyarra fordítva! Nem gondoltam volna, hogy e 48-as katonának - habár távoli – de még élő leszármazottai voltak, sőt egy idős asszony rokon, aki kislány korában még látta Görgey Artúrt!

Katona egy mikszáthi értelemben vett „gentry” volt, de a jó fajtaból. Remek, ízes beszédű előadó. Úgy tudott beszélni eme 1848-as emberekről; Perczelről, Pöltenbergről, Damjanichról, hogy az ember közöttük érezte magát; ismerte jó és rossz tulajdonságaikat, párbajaikat butaságaikat, veszekedéseiket. Sokszor kísértem haza – a Várban lakott-bár nem volt szokásom – szívesen tettem, mert élmény volt vele beszélgetni, bármi is volt a téma. Ebben az időben készültem az arab világba – 1985 körül – ekkor mondta, hogy arab szakon végzett, Germanus Gyula tanítványa volt. Azt hogy Afrika és Közel-Kelet sötét bugyraiban nem esett bajom, neki is köszönhetem, mert sokat mesélt arról, hogyan viselkedjek, mire vigyázzak e veszélyes világban.

Később már nem sokat találkoztam vele, 2013-ban pedig meghalt. Hiányzik, mégis. Ma ilyen remek humorú, hatalmas tudású, remek társasági ember és tanár „egy igazi régi vágású magyar úr”, azt hiszem, nincs is már. Szomorú.

Várgesztes, 2015. Szept.06.

Farkas Endre

Katona Tamást köszönti alpolgármesterként Robozné Schönfeld Zsuzsanna 2012-ben a Hamary konferencián. Ez volt utolsó tatai közreműködése a népfőiskolán.

„Az első feladat, hogy a gazdaságot állítsuk az emberek szolgálatába. A második feladat, hogy egyesítsük az embereket a béke és az igazságosság útján. A harmadik feladat talán a legfontosabb számunkra. Ez a Föld Anyánk védelme.”

Ferenc pápa (2015. 07. 09.), Santa Cruz, Bolívia
(Az írást a Magyar Népfőiskolai Társaság kövágóörsi tanácskozásán a résztvevők kézhez vehették.)

HITTEL – HITEL – HITEL

Egy humánökológus gondolatai klímaváltozás idején

Ebben a három szóban és ebben a sorrendben benne van az emberiség kigondolkodásának folyamata az öt (is) megtartó világból, pontosabban az ökoszisztémából. Akár elhiszi valaki, akár nem: tény.

Már jó ideje hitelből élünk. Vagyis – leegyszerűsítve – többet fogyasztunk a környezeti elemekből (jó víz, jó talaj, jó levegő, energiaforrások, nyersanyagok, stb.) mint ami újra termelődik. Ez volt az első és eredeti hitel, és egyetlen, amiről azt képzeltük, képzeljük, hogy büntetlenül és folytatólagosan átutemezzhetjük. És ez most minden frusztráció, probléma, válság eredeti oka, csak mindig másról beszélünk, mert ez lényünkben fakad.

Ennek veszélyére sokszor és sokat figyelmeztettek bennünket, hogy csak az egyiket említsem. Minden évben hajszálpontosan bejelentik az ökológiai túlhasználat napját, ami idén augusztus 13-ra esett. Ti a következő naptól már a jövő évi készleteket fogyasztjuk a fönt nevezett környezeti elemekből. Ezt a bejelentést nem egy hivatásos ijesztgető, vagy ami még ennél is rosszabb, egy éppen szabadrábon lévő megélhetési parafenomén teszi, hanem az ENSZ ebben szakos tudományos testülete, a Magyar Tudományos Akadémia ennek megfelelő bizottsága által felerősítve. És minden média. Újabban, és ez nagyon fontos, a világ felelős vallási vezetői is megszólalnak. Köztük Ferenc pápa, aki lényegében azt mondta: Ha mindenki mindenkinek meg is tud bocsájtani – elvileg – a Természet nem fog megbocsájtani senkinek sem, aki ellene vét. De miért is? A természet törvényeit nem az ember hozta – csak vannak, de lehetőséget kapott megismerésükre, megtapasztalásukra, betartásukra és felhasználásukra. És ezt a maga érdekei szerint meg is teszi. Amíg ezzel nem árt az ökológiai rendszernek, nincs baj, de a bajok csak lassan érzékelhetőek. Mint a legtöbb betegség. Amíg nem okoz nagyobb gondot, nem törődünk vele. A gyakorlat ezzel szemben az, hogy vétkezünk minden nap gondolattal, szóval, cse-

lekedettel és mulasztással. Ebben más politikát vinni, mint őszinteséget, életveszélyes.

Mert eljön az igazság pillanata azok számára is, akiknek fogalmuk sincs, hogy mi az az entrópia, mégis növelik. Ha kell, ha nem. Például pénzt költenek este, reggel, meg délben arra, amitől csak rosszabb lesz. Amikor jobb is lehetne. Azok sincsenek könnyű helyzetben, akik ezt felismerik, sőt, azt is tudják, hogy vannak olyan magatartási szabályok, amelyek betartásával jobban elkerülhetőek lennének az amúgy magunk által előidézett válságok.

Gondolok itt két ökológus, ökonomikus és ökömenikus tartalmú javaslatra. Az egyiket már régebben ajánlották, ez a **Tízparancsolat**, a másikat ebből származtatták: ez az ökológia négy parancsolata. Így mindenki lehetőséget kapott választani meggyőződése szerint.

Mindegy, hogy az Paradicsomkertből jött, vagy a Darvinkertből. A két ajánlásban az a közös, hogy egyiket sem tartottuk be. Jelen helyzetünket nézve még mindig nincs meg a közös igyekezet. Pedig az ökológia négy parancsolata kevesebb, mint tíz, és ebben is minden benne van:

- **A természet jobban tudja**
- **Maximális gondosság**
- **Tiszta használat**
- **A szépség iránti igény**

Hát, ennek lefordítására, tanítására és gyakorlati útmutatására mennyire alkalmas lenne a népfőiskola (is)! Persze, ez is csak abban a kegyelmi állapotban jelent örömet, amíg nem leszünk más sürgősebb dologgal elfoglalva. Mondjuk egy világméretű Húsvét-sziget performanszban való részvétellel. Amit a természet őszinte részvétellel fog nyugtázni.

Sok eredeti lehetőség nyílna a tényszerű – tárgyyszerű – őszinte tanításra, nevelésre. Például lehetne beszélni arról, egy történeti ökológiai kurzus keretein belül, hogy a népvándorlási problémákat mindig valamilyen ökológiai – humánökológiai válság előzte meg. Ezt már a jobbak felismerték és figyelmeztették rá a többiek, a rosszabbak ez alatt – ezen ismeretek birtokában – inkább a válság előidézésében és annak fenntartásában jeleskedtek. És eddig ők voltak többségben.

A megoldás egyik útja lehet a gondolkodásmódunk megváltoztatása. Tudnánk ezt folytatni együtt?

Czumpf Attila
elnökségi tag, a TÉA alapítója

A TATAI NÉPFŐISKOLA ÉS A „SENIOR VOLUNTEERING 50 +” EURÓPAI UNIÓS PROJEKT

Az „Életörömmel idősödni” elnevezésű kétéves képzésben Magyarország és Ausztria együtt vesz részt. Hazánkban a Katolikus Ifjúsági és Felnőttképzési Egyesület (KIFE) szervezi és fogja össze a programot.

A pályázatra Keresztesi József, a Magyary Zoltán Népfőiskolai Társaság elnöke hívta fel a figyelmet. Az ő igényes, sokoldalú, az élethosszig tartó tanulás iránt elkötelezett személye garancia volt számomra, hogy jó dologról szól ez a projekt. Számos feltételnek kellett megfelelni a pályázáshoz. A kiválasztásánál a jó nyelvtudás mellett fontos szempont volt a közéleti-, kulturális-, oktatói- és tolmácsolási tevékenység, a külföldön szerzett tapasztalatok, a kreativitás, a közösségteremtő képesség, a karitatív munka.

Hazánkban három utazhattunk 3 hétre, hogy Kärnten, Oberösterreich, Burgenland tartományokban egy-egy hetet töltve különböző felnőttképzési szervezeteket, azok programjait, rendezvényeit, munkamódszereit, képzési formáit elméletben és gyakorlatban megismerjük. Örülök, hogy a hazánk minden részéből érkezett pályázók közül kiválasztott tagja lettem a 3 fős csapatnak.

A három meglátogatott tartományban más-más elnevezéssel, de hasonló tartalommal dolgoznak a kitűzött célokért.

Karintiában a program elnevezése: „*Idős korban is elevenen, színesen, önállóan élni*”.

Felső-Ausztriában a csoportfoglalkozásokon a testre, lélekre, szellemre irányuló tréningek, valamint a közösséget foglalkoztató témák megbeszélése szerepel, hogy „*Időskorban is önállóan*” élhessenek a résztvevők.

Burgenlandban az emlékezet- és psycho-motorikus tréning, a modern hétköznapi életben való eligazodás képességének és sok más képességnek a fejlesztésével, az érzelmi- és hitbeli kérdések megbeszéléssel az a cél, hogy magukkal és a világgal harmóniában éljenek a résztvevők, azaz „*Minőségi életet az idős korban*.”

Cél tehát: a **test**, a **szellem** és a **lélek** folyamatos karbantartása, edzése, az élethosszig tartó tanu-

lásra, az át- és továbbképzésre buzdítás, új aktivitások megismertetése és gyakoroltatása. Vagyis a testi-, lelki betegségek megelőzése, az aktivitás, az önállóság, a derű megőrzése.

**Varga Istvánné citerázik és énekel
a program keretében**

Pályázati feltétel volt az is, hogy hazánk történelméből, kultúrájából, művészetéből és otthoni saját tevékenységünkéből ízelítőt kell adni. Tevékenységeim felvázolása mellett örömmel és büszkén beszéltem a mi Népfőiskolánkról, az itt folyó munkáról, a sokszínű, igen magas színvonalú előadássorozatokról, tanfolyamokról, „látó utak”-ról. Citerajátékkal, népdalokkal, kánonokkal kedveskedtünk a csoport-foglalkozásokon, az idősek otthonaiban, a baráti együttlétek alkalmával.

Nagyon sokat láttam, tapasztaltam, átéltem, tanultam nem csak a 3 hét, hanem a felkészülés ideje alatt is. Úgy látom, hogy az „Életörömmel idősödni” program tréningjeinek számos elemét itthon is érdemes lenne kipróbálni. Erre kínál most lehetőséget Tatán is a Népfőiskola.

Varga Istvánné
a népfőiskola német nyelvtanára

MAGYARY ZOLTÁN ÖRÖKSÉGE TATA VÁROSÁBAN

„A helyhatóságnak és az önkormányzatnak a hivatása, hogy ...az embert, az embereket szakszerűen képviselje.”

Magyary Zoltán a magyar közigazgatás-tudomány első és sajnos mindmáig egyetlen nemzetközi mércével mérve is kimagasló, iskolateremtő egyénisége. Mind ő, mind az általa irányított szellemi bázis számos tekintetben olyat alkotott, amely nem csupán a maga korában számított progresszívnek, hanem évtizedekkel később, az alapvetően megváltozott társadalmi körülmények között is hasznosítható értéknek bizonyult.

Dr. Magyary Zoltán professzor a központi közigazgatást érintő elméleti és gyakorlati munkássága mellett az 1930-as évek végétől kezdődően a helyi közigazgatás elemzésével is foglalkozott. Tevékenységének, szakmai munkásságának nagyon fontos részét képezte a tatai járás településeinek komplex elemzése.

A tatai járás rendelkezett az ország általános természeti, gazdasági és település-földrajzi adottságaival, így megfelelő feltételeket kínált az egész magyar közigazgatás vizsgálatára. Ugyanakkor mindehhez a város iránti személyes kötődésen kívül az is hozzájárult, hogy az akkori főszolgabíró, Reviczky István a célkitűzéseket támogatta, abban partner volt. Magyarynak az volt az álláspontja, hogy a tudomány nem elégedhet meg a helyzetelemzéssel, hanem javaslatok megtételével közre kell működni a probléma megoldásában.

tenni a változásokért. Természetesen nem egyedi modell kialakítása volt a cél, hanem az, hogy ez másutt is megvalósítható legyen.

A helyzetfeltáró tevékenység eredménye a tatai járás közigazgatásáról szóló ténymegállapító kordokumentuma, a Közigazgatás és az emberek című műve, amelyet dr. Kiss Istvánnal együtt írtak és adtak közre. A tanulmány mélyreható adatgyűjtést, felmérést, elemzést tartalmaz a korabeli tatai járás összes településére vonatkozóan a következő területeket érintően:

- gazdaságok,
- gazdaságok eszközei,
- parasztság tagozódása,
- környezet-egészségügy,
- táplálkozási viszonyok,
- lakáshelyzet,
- demográfiai összetétel,
- építési telkenkénti beépítési mód,
- ügyiratforgalom.

Számos gyakorlati kezdeményezés fűződött a nevéhez, amely a „város és a vidék” fejlesztését, fejlődését szolgálta. Ennek egyik jelentős eleme a népfőiskolai képzés elindítása volt (1940), amelyre a megye számos településéről érkeztek fiatalok, hogy korszerű ismeretekkel gazdagodjanak.

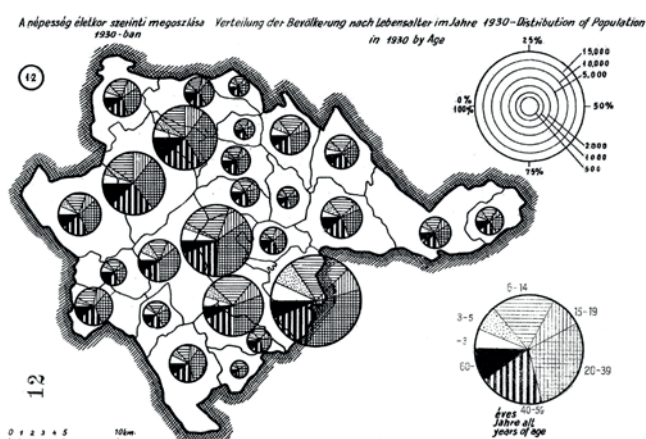
Magyary Zoltán a fentiekén kívül sokat tett még Tata-Tóváros egyesítéséért és a település-fejlesztési feladatok tudományos igényű megfogalmazása terén is. Ebben az időszakban jelentek meg a következő cikkek, művek is:

- Mit kell tennünk Tata-Tóvárosért? (Vármegyei Hírlap)
- Mi lesz Tata-Tóvárosból?

Ezek a munkák a két község egyesítésével kapcsolatos fejlesztési feladatokról írnak. A vármegyei hírlapban 70 éve megjelent cikk az idegenforgalmi és a városfejlesztési teendőket szedi csokorba. A teljesség igénye nélkül néhány, ma is aktuális feladatot kiemeltek:

- egységes városrendezési terv készítése és elfogadása;
- a tatai Kossuth-tér közlekedésének rendezése;
- a vízelvezetés és csatornázás megoldása;
- a tatai nagytemplom környékének rendezése.

Városunk önkormányzata nemcsak büszke híres szülőltére, hanem szellemi örökségének továbbvivője is, hiszen a város XXI. századi fejlődésének keretét meghatározó, – széleskörű társadalmi egyeztetésen

Az ábra a népesség életkor szerinti megoszlását mutatja az 1930-as adatok alapján

A tatai járásban végzett vizsgálat alapján kívánta elméletileg és gyakorlatilag bemutatni, hogy mit kell

alapuló –, hosszú távú stratégiai tervét, a Magyar-tervet az elődökre emlékezve alkotta meg az önkormányzat 2008-ban, illetve készítette el 2015-ben az „Új Magyar-tervet”.

Mindkét stratégiában fellelhetők a Magyar Zoltán által 70 éve felvetett alapelvek.

A Magyar-terv 2.0 hét nagy fejezetből áll. Az első öt fejezet, illetve program névadói a korábbi tervben már megismert Tatahoz kötődő alkotó személyiségek. Tatai működésük mellett a saját szakterületükön mindegyikük országos jelentőségű munkásságot is felmutat. A hatodik fejezet névadója, Dr. Kiss István Magyar Zoltán munkatársaként ismerte meg a tatai járást, és vált belőle Tatahoz kötődő közigazgatás-tudományi szakember. A hetedik program pedig a megvalósítás útját vázolja fel:

- I. MIKOVINY SÁMUEL VIZEK ÉS ZÖLDFELÜLETEK PROGRAM**
- II. FELLNER JAKAB TELEP ÜLÉSFEJLESZTÉSI PROGRAM**
- III. ÖVEGES JÓZSEF OKTATÁSI, KULTURÁLIS, SPORT, CSALÁD – ÉS IFJÚSÁGI PROGRAM**
- IV. ESTERHÁZY GAZDASÁGFEJLESZTÉSI PROGRAM**
- V. GIESSWEIN SÁNDOR SZOLIDARITÁSI PROGRAM**
- VI. DR. KISS ISTVÁN KÖZIGAZGATÁS- FEJLESZTÉSI PROGRAM**
- VII. A MEGVALÓSÍTÁS ÚTJA**

A Magyar-terv egyes fejezeteiben számos nagyszabású és több, kisebb lélegzetű konkrét programot határoztunk meg, amelyek megvalósítása rövid- és középtávon (2-5 éven belül), hosszú távon (6-10 éven belül), valamint nagy távon (10-25 év alatt) történik. Tata és a helyi társadalom fejlődése a már meglévő történelmi, lelki, szellemi, gazdasági energiáinak, valamint az épített és természeti környezet értékeinek kellő összehangolásával, ezek egymást erősítő hatásával biztosítható.

A Magyar-terv 2.0 végrehajtásával Tata Város Önkormányzata települési és járási szinten viszi tovább Magyar Zoltánnak a közigazgatás fejlesztésére vonatkozó eredményeit, megfigyelve a mintajárás hagyományait.

Dr. Kórosi Emőke

jegyző, Tatai Közös Önkormányzati Hivatal

2015 MAGYARY DÍJASAI A NÉPFŐISKOLÁN

MORAVCSIK DÓRA

Moravcsik Dóra vagyok, a Nemzeti Közszerződési Egyetem Közigazgatás-tudományi Karának mester szakos hallgatója. Hosszú út vezetett idáig. Ősagárdon, egy kis faluban nőttem fel. A középiskola után először a Budapesti Gazdasági Főiskolára jelentkeztem egy két éves számvetési szakképzésre. Az első év után jelentkeztem a Közszerződési Egyetemre, így párhuzamosan jártam két képzésre. Megterhelő időszak volt, sok tanulni való, de mindig éreztem, hogy emellett még hiányzik valami. Ezt a pluszt a Magyar Zoltán Szakkollégiumban találtam meg, ahová másodévesként jelentkeztem. A szakkollégium számomra a lehetőséget, a fejlődést, a tudást, a kibontakozást jelenti. Mindemellett számos barátot is ad, akik kiszínesítik a hétköznapijaimat, és akikre mindig számíthatok. Jelenleg a szakkollégium vezetőségi tagjai között tevékenykedem, mint pénzügyi vezető. Egy évnyi tagság után éreztem, hogy szeretnék még jobban belefolylni a szervező, építő munkálatokba. Legfőbb feladatom a szakkollégium különböző kurzusaihoz, utazásaihoz, konferenciáihoz forrást biztosítani, amely leginkább pályázatok útján érhető el. Több jelentős pályázat kidolgozását koordináltam az elmúlt időszakban, melyek lehetővé tették számunkra a tudományos munkában való előrelépést. Többek között így kerülhetett sor egyik utazásunkra is, mely során a Magyar Zoltán Népfőiskolai Társaság egykori elnökével, Keresztesi Józseffel is készíthettünk interjút, ami végül Magyar Zoltán emlékére írt szakkollégiumi kiadványunkat is gazdagította. Továbbá tavaly és az idei évben is részt vettem szervezőként és hallgatóként az Országos Magyar Zoltán Emlékkonferencián, mely évek óta az egyik legszínvonalasabb rendezvényünk. Minden szakkollégistától elvárt követelmény, hogy legalább egyszer írjon egy tanulmányt az Országos Tudományos Diákköri Konferenciára. Magam sem gondoltam volna, hogy az általam írt dolgozatot az országos forduló Társadalomtudományi szekciójának, Politikatudományi tagozatán belül Kü-

lőndíjban fogják részesíteni. Természetesen ezt az eredményt sem érhettem volna el a Magyary Zoltán Szakkollégium nélkül. Különdíjam egy ösztöndíjas álláslehetőség volt a Főpolgármesteri Hivatalban, ahol jelenleg is dolgozom. Tanulmányom címe: „Egymás kezében – az önkormányzat és a civil szektor együttműködése Óbudán. Megírásában nagyon sok segítséget kaptam szakkollégista társaimtól és igazgatóinktól, dr. Horváth Attilától.

A kép bal oldalán Dóra, jobbra Eszter látható

MORAVCSIK ESZTER

Moravcsik Eszter vagyok, 2012 szeptemberétől a Nemzeti Községi Egyetem Közigazgatás-tudományi Karának hallgatója és 2013-tól a Magyary Zoltán Szakkollégium tagja. A szakkollégiumba már az egyetemista létem elején jelentkeztem, ugyanis úgy éreztem, szükségem van egy olyan szintű háttértudásra és szakmai pluszra, mellyel kiemelkedhetem a hallgatók sokaságából. 3 éves szakkollégistaként már elmondhatom, hogy jóval többet kaptam a szervezettől, mint amire számítottam. Első sorban a közösségért vagyok hálás. Olyan barátokra tettem szert a szakkollégiumban, akiknek köszönhetően igazán színesek lettek az egyetemi évek.

Természetesen szakmailag is magas szintre juthattam a szervezet által. A szakkollégium által

felállított elvárások miatt több olyan projektben is sikeresen részt vettem, melyeket saját elhatározásomból talán meg sem próbáltam volna. Így viszont elmondhatom magamról, hogy a Magyarynak köszönhetően köztársasági ösztöndíjas, ITDK I. helyezett és OTDK II. helyezett voltam.

Szervezetünket a tavalyi tanév során szakmai vezetőként próbáltam erősíteni. Többek között konferenciák-, kurzusok és kutatások szervezésével próbáltam színesíteni közösségünk és egyetemünk életét. Ilyen esemény volt például a tavalyi tanév során megvalósult Tatai kutatásunk, mely nem jöhetett volna létre a Magyary Zoltán Népfőiskolai Társaság közreműködése nélkül.

Összességében elmondhatjuk, hogy a szakkollégium az egyik legjobb döntésünk volt, amit egyetemi éveink alatt hoztunk. Szakmai téren rengeteg fejlődést értünk el, amit a tavalyi évben köztársasági- és egyéb hallgatói tudományos ösztöndíjakkal is honorált az egyetem. Mindemellett ennek a közösségnek a részese lenni magában is nagyszerű dolog. Ezért is örülünk annak, hogy amikor tudományos és közösségi élményeinket publikáljuk, egyfajta élményt nyújthatunk olvasóinknak, akik ez által a cikk erejéig szakkollégista szemmel nézhetik a világot. Külön megtiszteltetés, hogy szakkollégiumunk Magyary Zoltán nevét viselheti. Munkánk az ő munkásságának, emlékének „életben tartása”. Ezúton is szeretnénk megköszönni a Magyary Zoltán Népfőiskolai Társaság díját, és sok sikert kívánunk a szervezetnek a továbbiakban is.

Csoportkép a tatai látogatás alkalmával (2015)

A STARTUP HYPE-ON TÚL

– Az állam szerepe a gazdasági innováció támogatásában közigazgatási és közpolitikai aspektusból

„A magyar tudás világsiker” – olvashatjuk az elmúlt időszakban egyre gyakrabban különböző véleményformáló fórumokon. De vajon mi kell a sikerhez? A ma oly divatos, kitörési pontként emlegetett startupok valóban átütő sikert jelenthetnek-e Magyarországnak? A lelkes civil-gazdasági és állami szereplők együtt gondolkodása és közös munkája megalapozta a burjánzó startup ökoszisztémát, de nem kell-e mélyebbre tekintünk, ha el kívánjuk érni, hogy Budapest a régió startup fővárosa legyen?

Dolgozatomban az oktatás és a gazdasági környezet felé megnyilvánuló állami felelősségvállalásból indulok ki, felhasználva a Triple Helix modell kereteit, de túl is lépve azon. A vázat alkotó oktatás-gazdaság-kormányzat kölcsönhatásainak vizsgálata mellett fontos kérdésnek tartom a modell mellé integrálni az alapvető kormányzati és piaci kudarcokat, az innovációban való kormányzati szerepvállalás fontosságának létjogosultságát, amely képes lehet az alapproblémát is definiálni.

Mindez azonban nem az állam mindenható és kizárólagos szerepét jelenti, hanem a tudásalapú társadalom azon kihívását, hogy a különböző szereplőknek egymást erősítve és segítve kell felépíteni egy sikeres és büszke közösséget. Ez a jövő kihívása és mindenki felelőssége, legyen szó globális, regionális vagy nemzetállami keretokről.

Pályamunkámmal nem csak egy új, átfogó perspektívát kívánok adni az olvasónak, nem csak a startup-okat szeretném kicsit közelebb hozni mindenkire, s nem csak az államigazgatásban gyakran tabuként kezelt témákat akarom feszegetni. Szeretném elérni, hogy a leendő közigaz-

gatási szakemberek és döntéshozók meglássák a téma relevanciáját, azt a potenciált, amit a megfelelő súlyozás és összhang mellett e kérdéskör be tud tölteni egy adott gazdasági térben, s amellyel a fejlődés nem kizárólagos, de hangsúlyos pillérként képes alkotni.

SZAKOS JUDIT

közigazgatási

MA, 3. félév

Nemzeti Közigazgatási Egyetem

Közigazgatás-tudományi Kar

Témavezető:

Dr. Nemeslaki András

Egyetemi tanár, NKE KTK

Szakos Judit

A XXXII. Országos Tudományos Diákköri Konferencia Állam- és Jogtudományi Szekciójába Nevezett pályamunkák összefoglalói – 203. oldal. A szerző a Magyar Z. Szakkollégium jelenlegi elnöke.

„MEGÍROM HELYETTED!”**– A bérírás jelensége, különös tekintettel a jogi felsőoktatásra**

A tömegessé váló felsőoktatás, az újabbnál újabb egyetemek létrehozása és a több száz fős évfolyamok indítása számos veszéllyel fenyegeti a jövő értelmiségének kinevelését végző intézményeket. Mindezen veszélyek közül kiemelkedik a szakdolgozatok és egyéb, az egyetemeken követelményként előírt tudományos munkák mással, ellenérték fejében történő elkészíttetése, elkészítése, azaz a bérírás.

A szerző

A kifejezés gyökerei számos töről fakadnak. A tevékenység nem ismeretlen az igazságszolgáltatás rendszerében, az orvosi hivatás berkein belül, de még a szépirodalomban sem. Bértollnokok százai dolgoznak hazánkban is azon, hogy az időhiányban szenvedő, motiválatlan, vagy egyszerűen csak lusta egyetemi hallgatóknak megkérdőjelezhető alternatívát kínáljanak első nagymérvű írásos munkájuk elkészítéséhez.

A tevékenység vitathatatlan hangsúlyosságával elmentésben jogi alapjai azonban mindmáig bizonyta-

lanok. A bérírásnak az utóbbi években virágzó iparága épült ki: a szakdolgozatok piacán az egyszerű folyosói ajánlatok, a jövedelem kiegészítésként maszekoló polihistorok mellett megjelentek a professzionális, több országban bejegyzett, önmagukat jogilag teljes mértékben körülbástyázó „szellemi műhelyek”, amelyek már fő profiként foglalkoznak ilyen dokumentumok előállításával.

Mindeközben az egyetemek és a jogalkotó láthatóan képtelenek használni a megoldást találni a más által írt dolgozatok felderítésére és a cselekmény megfelelő szankcionálására. A dolgozat alapjául szolgáló kutatás a fenti jelenség komplex, jogtudományi szempontú vizsgálatát tűzi ki célul – a jogi háttér feltárása és az irányadó egyetemi gyakorlatok bemutatása útján. Ennek keretében elemzésre kerülnek a bérírás tágabb kontextusbeli példái és a különböző jogágak – magánjog (ezen belül kötelmi jog és szerzői jog), büntetőjog, közigazgatási jog (különös tekintettel a felsőoktatási jogra és az egyetemek különböző szabályzatokban, nyilatkozatokban megtestesülő autonóm szabályozására), valamint összehasonlító jog – jelenséggel kapcsolatos sajátos megközelítései.

A dolgozat célja olyan elvi konstrukciók felállítása és szövegszerű, de lege ferenda javaslatok megfogalmazása, amelyek hatékony megoldást jelentenek a – főleg a hazai felsőoktatást érintő – bérírás jogi és nem kifejezetten jogi eszközökkel történő kezelésére.

JUGOVITS KÁROLY

közigazgatási, MA, 3. félév
Nemzeti Közigazgatási Egyetem
Közigazgatás-tudományi Kar

*Témavezető:***Dr. Horváth Attila***Tanársegéd, NKE KTK*

A XXXII. Országos Tudományos Diákköri Konferencia Állam- és Jogtudományi Szekciójába Nevezett pályamunkák összefoglalója – 197. oldal. A szerző a Magyar Z. Szakkollégium elnöke volt az elmúlt években, és 2013-ban a elnyerte a népfőiskola Magyar díját.

TALÁLKOZÁSOM DOBROSZLÁV LAJOS FESTŐMŰVÉSSZEL ÉS TATÁVAL

Több mint valószínű, nekem volt szerencsém vagy lehetőségem abban az időben, aki nagyváradiként találkozhatott személyesen a művész úrral itt Tatán. Nem emlékszem pontosan, de talán az 1980-as években Magyarországra utaztam és meglátogattam a Simonfi családot Kisbéren.

Ilyenkor a Simonfi György barátom a kocsijával igyekezett több helyiségbe elvinni. Így elvitt Sopronba, Győrbe, Pannonhalomra és Tatára is, ahol pontosan abban az évben volt egy nagy hadgyakorlat. A Gyuri barátom már halott Dobroszláv Lajos művész úrról és érdeklődött a lakás címe után, amit igyekezett megtudni. Így felkerestük a művész urat, aki nagyon szívélyesen fogadott, mivel mondtuk, hogy én Nagyváradról

jöttem és én is foglalkozom a képzőművészettel (1975-ben vizsgáztam a grafika szakon).

A művész úr nagyon szívélyesen fogadott, akkor nagyon sok munkáját megmutatta nekem (olajfestményeket és grafikákat), amelyek nagyon mély benyomást tettek rám. Úgy éreztem, hogy még sokat kell fejlődnöm a festészet, rajzművészet területén. Kérdésekre elárulta, hogy a MIND rövidítés mit jelent – Minden Isten Nagyobb Dicsőségére, sőt még nagyon sok hasznos tanáccsal is ellátott, amit a későbbiek évekre örömmel hasznosítottam.

Én a nagyváradi Tibor Ernő Galéria tagja vagyok és volt olyan szerencsém, hogy 2011-ben meghívást kaptunk a Magyary Zoltán Népfőiskola részéről, egy csoportos kiállításra. Erre az eseményre az Eötvös József Gimnázium dísztermébe került sor. Ez a csoportos meghívás adott lehetőséget nekem is részt venni a kiállításon. Miután itt ismeretséget kötöttem Keresztesi Józseffel, aki később a

Magyary Zoltán Népfőiskola elnöke is lett, immár negyedik éve kaptam meghívást a Lévai Ádám vezette Márvány-hegyi alkotó táborba és így sikerült talán több, mint 20-25 alkotást készítenem Tata nevezetesebb helyeiről, épületeiről.

Ezekben az években nagyon megszerettem a várost, sok emberrel megismerkedtem az itt tartózkodá-

som ideje alatt, többek között a polgármester úrral, Michl Józseffel is, sőt már szinte tatainak érzem magamat, ahol mindenki nagyon barátságos velem.

Sokan megszólítanak az utcán, látják, hogy rajzolok. Aminek még nagyon örülök, hogy néhány olyan épületet is megörökítettem, amelyeket később lebontottak az elmúlt években, de amiket az én rajzaim tovább őriznek az utókor számára, így szerencsés embernek mondhatom magam.

2015. július havában
Egei György, Nagyvárad

MAGYARY ZOLTÁN-DÍJAT KAPOTT A FŐIGAZGATÓ

Nemzeti ünnepünk március 15-e alkalmából rangos állami elismerést kapott a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal főigazgatója. Lázár János Miniszterelnökséget vezető miniszter **Dr. Szakali Erzsébetnek** a közigazgatás területén végzett több mint négy évtizedes kiemelkedő közszolgálati munkája, a területi közigazgatás elmúlt években megvalósult, történelmileg meghatározó fejlesztésében elért kimagasló érdemei elismeréseként Magyar Zoltán-díjat adományozott.

Forrás: Internet, 2015. március 16.

MAGYARY UTCA TATABÁNYÁN

Ismeretes, hogy Tatabányán a megyei szakigazgatási feladatokat ellátó szervezeteket és magát a Kormányhivatalt is egy épületben helyezték el.

Nemrég örömmel fedeztük fel, hogy a hivatalokat befogadó épület melletti utca Magyar Zoltán nevét kapta.

A népfőiskola elnöksége köszönetét és elismerését fejezi ki a névadásért Tatabánya önkormányzatának, mert ezzel még szélesebb körben teszik ismertté a jeles tudós tevékenységét.

FERENCVÁROSBAN IS MAGYARY DÍJAT ADTAK ÁT

Kerületünkben ebből az alkalomból adják át a Ferencváros Magyar Zoltán díját, mely annak a köztisztviselőnek adományozható, aki munkáját legalább 10 éven át végzi kiemelkedő színvonalon Ferencváros Polgármesteri Hivatalában.

A köszöntőbeszédet követően dr. Szabó József Zoltán átadta a Jegyzői dícséreteket. Jegyzői dícséretben részesült 2015-ben: Barkóczi Ágnes, aki iktatási feladatokat lát el; dr. Kasza Mónika, a Hatósági Iroda vezetője; Tóth Mária Zsuzsanna, a jegyzői kabinet munkatársa; Galambos László, a Humánszolgáltatási Iroda munkatársa, valamint Kövesdi Tibor, a Pénzügyi Iroda dolgozója.

Ferencváros Magyar Zoltán díjában Lentiné Domján Edit Erika és Nehéz Jenő részesült.

Nehéz Jenő - aki a Szervezési és Informatikai Iroda informatikusaként dolgozik - köszönetet mondott az elismerésért. A díjat dr. Bácskai János és dr. Szabó József Zoltán közösen adták át Nehéz Jenőnek.

Lentiné, aki a Polgármesteri Hivatal Belső Ellenőrzési Csoportjánál dolgozik, távolléte miatt egy későbbi alkalommal veszi át a díjat.

Az elismerésben részesülők fotója

Forrás: Internet

**A közhasznú
Magyar Zoltán Népfőiskolai
Társaság kiadványa**

Cím: 2890 Tata, Bercsényi u. 1.
Felelős kiadó: Borsó Tibor
Felelős szerkesztő: Keresztési József

Népfőiskolai Hírmondó

Készítette: Baráth Nyomda Kft.
2890 Tata, Frankel Leó utca 12.
Tel./Fax: 34/586-375
E-mail: barathnyomda@pr.hu

A NÉPFŐISKOLA ELÉRHETŐSÉGEI:
Tel, fax: 34/588-603, 588-604, 30/612-46-73

Szerkesztői üzenet:

Köszönjük a Prima díjra kapott eddigi szavazatokat, de még egy hétig „szabad a pálya”!!!
Lapzárta: 2015. szeptember 12.

E-mail: nepfoiskola@etata.hu • Facebook: facebook.com/Magyar-Zoltan-Nepfoiskolai-Tarsasag • honlap: www.magyar.webnode.hu